

Wejdź do świata geniusza

Zamek w Chambord to jedna z najbardziej zdumiewających budowli renesansu. Jest hołdem dla Franciszka I. Budowę rozpoczęto w 1519 r. Zamek ten to przede wszystkim genialne dzieło, owoc współpracy najlepszych artystów, architektów oraz budowniczych francuskich i włoskich. Chambord to więcej niż rezydencja królewska i dużo więcej niż baza wypadowa do polowań. To wcielenie architektonicznej utopii, ideału, harmonii. Jego historia jest nietypowa. W XVI i XVII wieku Franciszek I, Henryk II i Ludwik XIV przyjeżdżali tu ze swiatą na polowanie, przywozili gości, którym chcieli zaimponować albo przyjeżdżali skontrolować postępy robót. W XVIII wieku czasem udostępniano go osobom bliskim władcy. Później stał się prywatną własnością Henryka hrabiego Chambord, ostatniego potomka starszej linii Burbonów. Sto lat później, w 1930 r., odkupiło go państwo. Wszystkim gospodarzom Chambord bardzo zależało na zachowaniu tej perły francuskiego renesansu ucieleśniającej aspirację Franciszka I i myśli Leonarda da Vinci.

Zwiedzanie Chambord

W Chambord nie ma określonego z góry kierunku zwiedzania, bo zamek został zaprojektowany tak, aby się w nim gubić i wracać do punktu centralnego, którym są fascynujące, dwukrotnie skręcające schody. Dobre wyobrażenie o kolejnych stuleciach historii użytkowania zamku daje wizyta w apartamentach i komnatach królewskich. Ich zwiedzanie kończy się na tarasach, z których rozpościera się przepiękny widok na ogrody i posiadłość.

CO WARTO ZOBACZYĆ NA PARTERZE

2 Sala audiowizualna im. Jeana-Martina Demézila
Dwa stale wyświetlane filmy złożone z syntetycznych ujęć są cennym wprowadzeniem do zwiedzania zamku.
Chambord – architektoniczne marzenie: dwuczęściowy film historii i architekturze zamku (18 minut)
Zaginiony projekt z 1519 r.: film o genezie Chambord (7 minut)

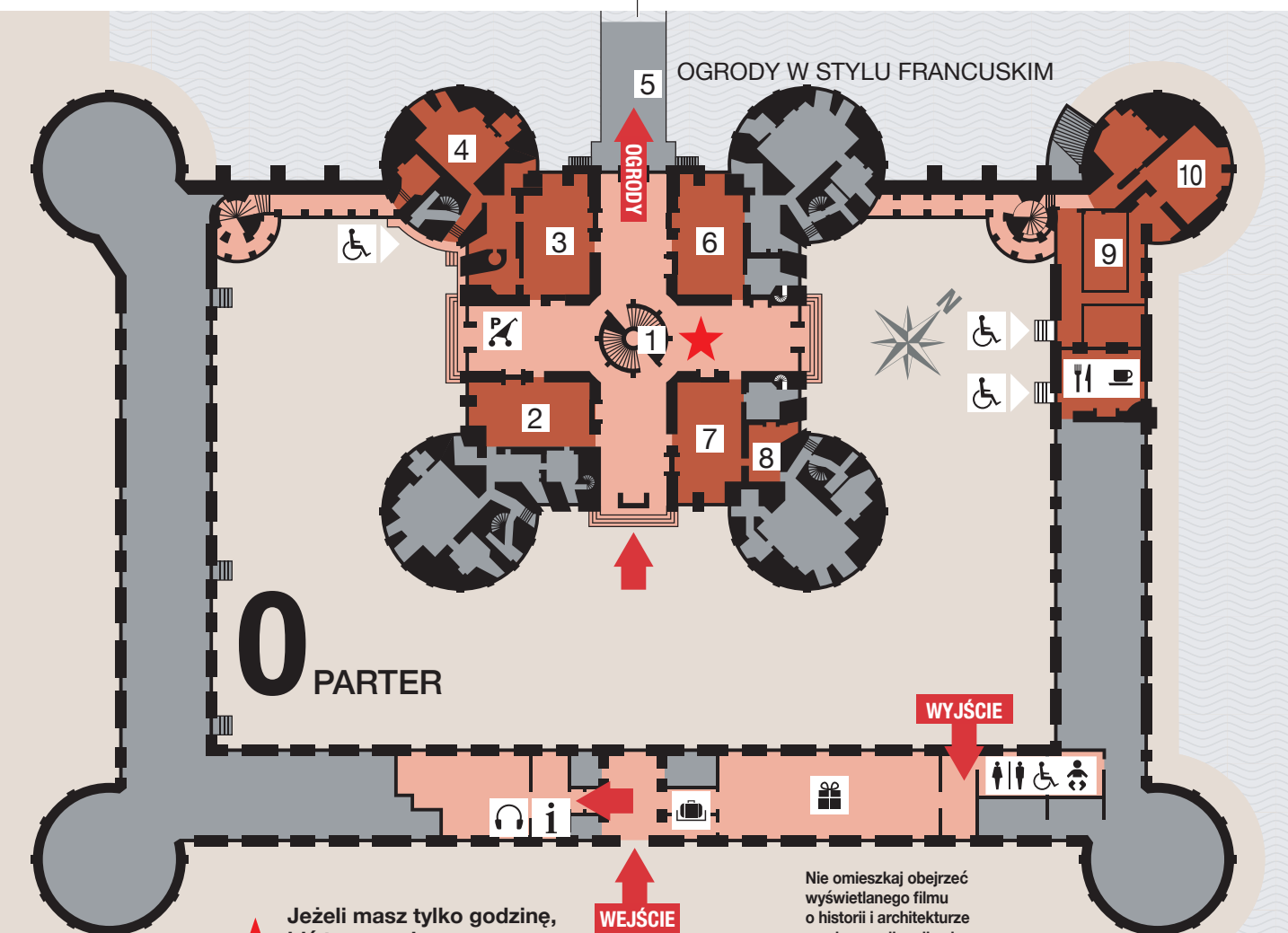
1 Dwukrotnie skręcające schody i plan donżonu
Te wielkie schody, niewątpliwie zainspirowane przez Leonarda da Vinci, są same w sobie zabytkiem. Znajdują się w centrum donżonu. Są złożone z dwóch ciągów stopni skręcających jeden nad drugim wokół wyposażonego w okna trzonu centralnego. Jeżeli wchodzisz na schody w towarzystwie innych osób, zróbcie eksperyment i rozdzielcie się! Przez cały czas będziecie się widzieć, ale nigdy się nie miniecie! Otaczające sale są ułożone w kształt krzyża greckiego. Umożliwiają one dostęp do starych apartamentów zlokalizowanych w narożnikach donżonu. W Chambord wprowadzono wielką innowację architektoniczną: plan krzyża greckiego, w renesansie stosowany zwykle podczas budowy kościołów we Włoszech.

3 6 7 8 Salony recepcyjne
Na parterze znajdują się trzy wielkie salony recepcyjne: Sala Burbonów (3), Sala Znakomitości (6) i Sala Myśliwska (7). Można w nich podziwiać obrazy i rzeźby z motywem polowania oraz portrety wybitnych osobistości z historii Chambord i rodziny królewskiej panującej w XVIII i XIX wieku.

4 Kuchnie z XVIII wieku
Izby usytuowanego w donżonie zachodniego apartamentu od 1782 r. służyły do przygotowywania posiłków. Zanurz się w atmosferze kuchni markiza de Polignac, który pod koniec XVIII wieku był namiestnikiem w Chambord, spacerując przez dawne pokoje kredensowe, cukiernię, spiżarnię i przechowalnię owoców. Nie pominiemy wielkiej kuchni z okapem, piecem chlebowym i zestawem dawnych przyborów.

9 10 Powozownia i lapidarium
Na parterze skrzydła królewskiego znajduje się wspaniała kolekcja powozów konnych złożona z trzech berlin, jednego coupé i jednej karocy (9). Zamówił je w 1871 r. hrabia Chambord przewidujący swój hipotetyczny wjazd do Paryża w roli przyszłego króla, nie zostały one jednak wykorzystane. Zachowały się w doskonałym stanie. Innym ciekawym miejscem jest lapidarium, w którym przechowywane są stare dekoracje zamku, takie jak fragmenty dawnej wieży-laterni (10).

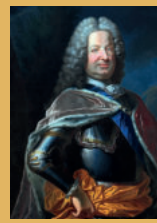
CO WARTO ZOBACZYĆ NA 1. PIĘTRZE

1 2 Apartament Franciszka I (XVI wiek)
Usytuowany na pierwszym piętrze tego skrzydła apartament królewski został zbudowany w latach 1539–1545. Składa się on z obszernej sypialni o powierzchni 80m² (1), garderoby, gabinetu i pięknego oratorium udekorowanego rzeźbionymi symbolami Franciszka I (2). W skrzydle tym mieści się też dawna zamkowa sala publiczna zwana salą królewską. W 2019r. apartament królewski został częściowo wyremontowany. Trzciniowe maty na ścianach i podłogach, zasłony, cenne arras, meble podróżne i mnóstwo niezwykłych przedmiotów – te sale pozwalają wyobrazić sobie atmosferę zamku, gdy przebywał w nim król ze swoim dworem.

3 Komnata królowej (XVII wiek)
Pomieszczenie to, które być może było pierwszą komnatą Franciszka I, zanim powstało skrzydło królewskie, jest dziś urządzone jak typowa siedemnastowieczna komnata sypialna. Podczas pobytów Ludwika XIV w zamku mieszkała w niej Maria Teresa Austriaczka, późniejsza delfina (żona następcy tronu tytułowanego delfinem).

4 Apartament reprezentacyjny (XVII-XVIII wiek)
Reprezentacyjny apartament Ludwika XIV został urządzony około roku 1680 pośrodku głównej fasady. Lokalizacja bardzo symboliczna dla Króla Słońce! Aby powstał, trzeba było zmienić układ pierwszego piętra donżonu. Wielka sala północno-zachodnia wychodząca na centralne schody została zamknięta, żeby stworzyć ciąg czterech pomieszczeń obejmujących salę straż, dwa przedpokoje i komnatę paradną. Bogata dekoracja i umeblowanie tych pomieszczeń pochodzą z późniejszych czasów. Ludwik XV pozwolił swojemu teściowi, Stanisławowi Leszczyńskiemu, a następnie marszałkowi Saskiemu przebywać w Chambord przez kilka lat. Obaj mieszkali w dawnym apartamencie reprezentacyjnym. Obecny wygląd tych pomieszczeń jest bliski opisom pochodzącym z połowy XVIII wieku.

6 Kaplica
Licząca 250 m² kaplica jest największym pomieszczeniem w zamku. Została tak idealnie wpasowana w wieżę i prostokątną część zachodniego skrzydła, że z zewnątrz niemal jej nie widać. Jej budowę rozpoczęto za panowania Franciszka I, ale ukończono dopiero półtora wieku później, za Ludwika XV. Kolejne etapy budowy zostały ślady w rzeźbionych dekoracjach: posuwając się od dołu ścian do sklepienia, można zauważyć emblematy Franciszka I (litera F i salamandra), jego syna Henryka II (odwrócony półksiężyc) i Króla Słońce (litera L i Słońce). Czy uda Ci się je znaleźć?

5 7 Apartamenty z XVIII wieku
Zachodnia i południowa część donżonu obejmują apartamenty umeblowane i udekorowane zgodnie z gustem obowiązującym w XVIII wieku: komnatę namiestnika (5), komnatę wawrzynową (7a) oraz komnatę księżnej Conti (7b). Rozkład pomieszczeń bardzo się zmienił od czasów renesansu i epoki Grand Siècle (od wstąpienia na tron Ludwika XIII do śmierci Ludwika XIV). Komnaty zostały zmniejszone przez wstawienie ścian działowych oraz obniżonych sufitów z gipsowanego płótna. Terakotę na podłogach zastąpił parkiet, a ściany zostały pokryte tapetami, tkaninami i boazerią. Łatwo sobie wyobrazić, o ile wygodniejsze dla mieszkańców Chambord i łatwiejsze do ogrzania stały się komnaty w efekcie tych zmian wprowadzonych pod koniec XVIII wieku!

8 Teatr Ludwika XIV
W XVII wieku rozrywki i spektakle komediowe wypełniały wieczory Króla Słońce i jego dworzan podczas pobytu w Chambord. Na pierwszym piętrze donżonu, naprzeciwko głównych schodów, urządzony został niewielki teatr. To tu Molière wystawiał swoje sztuki, przede wszystkim pierwsze komedio-balety: *Pana de Pourceaugnac* (1669) i *Mieszczanina szlachcicem* (1670). Rekonstrukcję dawnego teatru można obejrzeć w miejscu, w którym znajdowała się sala teatralna Ludwika XIV. Chwyta za serce – wszystko wygląda tak, jakby za chwilę miało się zacząć przedstawienie...

9 Muzeum hrabiego Chambord
Siedem składających się na muzeum pomieszczeń przedstawia niezwykle losy hrabiego Chambord – pechowego pretendenta do tronu Francji w XIX wieku. Henryk Burbon, który został właścicielem zamku i otaczającego go parku dzięki subskrypcji narodowej ogłoszonej w chwili jego narodzin, większość życia spędził na wygnaniu. Mimo to przeznaczył swój majątek na odrestaurowanie, utrzymanie i wzbogacenie Chambord, od 1821 r. otwartego dla zwiedzających. Setki zebranych tu przedmiotów opowiadają historię życia księcia i jego zabytkowego zamku w czasach nielatających, ale charakteryzujących się zaangażowaniem w ochronę dziedzictwa narodowego.

Informacje praktyczne

Niektóre sale zazwyczaj dostępne dla zwiedzających mogą niekiedy zostać zamknięte bez wcześniejszego powiadomienia. Regularnin zwiedzania jest dostępny przy wejściu do zamku oraz na stronie internetowej obiektu. Spowodowanie pogorszenia stanu zabytku i prezentowanych w nim zbiorów jest ścigane i karane usunięciem z obiektu.

Dostępność obiektu

Miejsca dostępne dla osób niepełnosprawnych ruchowo (patrz plan):

Recepcja / Kasa biletowa / Parter donżonu z salami
Sala audiowizualna / Powozownia / Kawiarnia / Toalety / Sklep
Recepcja wypożycza pod warunkiem dostępności składane stoliki-laski oraz wózki inwalidzkie.
Psy-przewodnicy mogą przebywać w obrębie zabytku za okazaniem zaświadczenia.
Ułatwiający zwiedzanie tablet HistoPad ma wersję adaptowaną i umożliwia dostęp do komentarzy dotyczących sal położonych na wyższych kondygnacjach.

Tablet HistoPad przystosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych słuchowo (zawiera komentarze we francuskim języku migowym)
Sala audiowizualna: filmy z napisami w pięciu językach (francuskim, angielskim, niemieckim, hiszpańskim i włoskim).

Tablet HistoPad przystosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych wzrokowo (wersja z audiodeskrypcją w języku francuskim)
Dotykowa makietka zamku jest dostępna w Sali Burbonów.
Dotykowe odlewy sklepienia są dostępne w pokoju renesansowym na drugim piętrze donżonu.

Recepcja wypożycza pod warunkiem dostępności wózki dla dzieci.

Dodatkowe atrakcje podczas zwiedzania zamku

Zwiedzanie z przewodnikiem (1,5 godziny)
• Zwiedzanie rozszerzone w weekendy i dni wolne od pracy (3 godziny)
• Wizyta z zabawą podczas wakacji i w dni wolne od pracy (1,5 godziny)
• Warsztaty rodzinne podczas ferii szkolnych
• Kamety zagadek salamandry Kasandry w zamku lub w ogrodach
• Wspomagający zwiedzanie tablet HistoPad.

Co warto zobaczyć i zrobić w okolicach zamku

• W sezonie pokazy konne w stajniach
• Wynajem rowerów, kódek i małych samochodów elektrycznych
• Rajd przyrodniczy do pobrania na smartfon
• Zwiedzanie rezerwatu w samochodach terenowych
• Warsztaty rodzinne podczas ferii szkolnych
• Zwiedzanie ogrodów warzywnych w Chambord z przewodnikiem
• Swobodny spacer nad kanałem (4 km)
• Długi Spacer: 20 kilometrów wędrówki, by zapoznać się z bogactwem przyrody i bioróżnorodnością posiadłości Chambord.
Trasy z komentarzami do pobrania z Internetu.

CO WARTO ZOBACZYĆ NA 2. PIĘTRZE

1 2 Sale sklepione i teatr marszałka Saskiego

Cztery sale rozmieszczone na planie krzyża greckiego wokół schodów głównych na drugim piętrze donżonu są przykryte imponującymi sklepieniami z rzeźbionymi kasetonami. Przypominają one starożytne luki triumfalne albo sklepienia kościołów. Są w całości rzeźbione i pokryte emblematami Franciszka I. Setki salamander i liter F w koronie głoszą chwałę króla, który zbudował Chambord.

Czy uda Ci się znaleźć na sklepieniu jedyną – tajemniczą – literę F pisaną odwrotnie?

Podpowiedź: znajduje się ona w północno-zachodniej sali sklepionej, która na polecenie Maurycego Saskiego została przekształcona w teatr (wciąż można obejrzeć wiele jego pozostałości) (2).

3 Polowania w Chambord od XVI do XX wieku

W części południowej mieści się stała wystawa poświęcona bogatym tradycjom myśliwskim Chambord. Liczne eksponaty świadczą o zamitowaniu królów do tego sposobu spędzania czasu, a także opowiadają o tym, jak Chambord było zarządzane w różnych epokach. Nie przecocz cennych arrasów z cyklu Łowy króla Franciszka i niezwyklej konnej łodzi myśliwskiej z XIX wieku. Na podeście w pierwszej sali znajdują się wypchane zwierzęta gatunków żyjących w parku w Chambord w XVI-XVIII wieku.

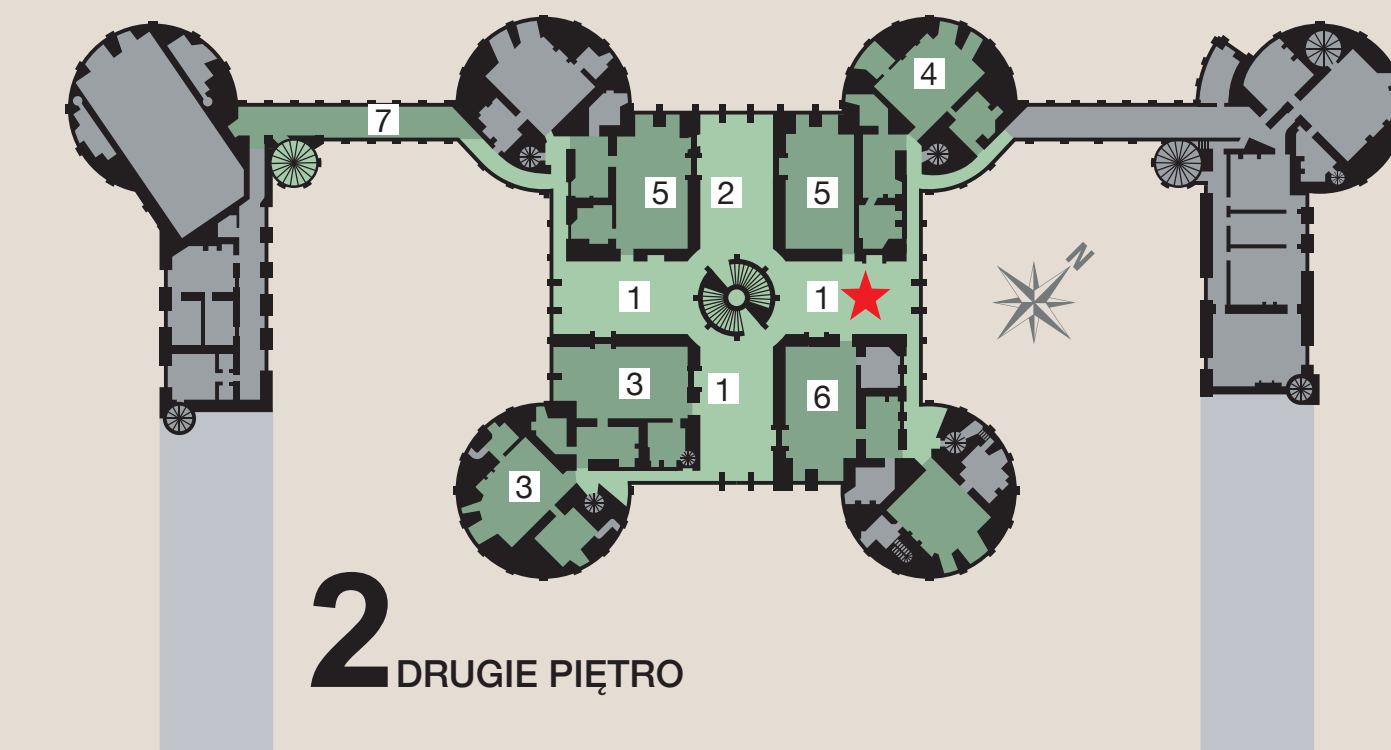
4 Dla dzieci

Chambord ma kącik edukacyjny dla dzieci i rodzin. Kilkanaście urządzeń elektronicznych oraz angażujące różne zmysły zabawy edukacyjne pozwalają pogłębić wiedzę o Franciszku I oraz o historii i architekturze zamku. Dla najmłodszych (3–5 lat) zorganizowany został obszar zajęć budzących zainteresowania oraz kącik lektury.

5 6 7 Sale wystaw czasowych Apartament renesansowy Galeria trofeów

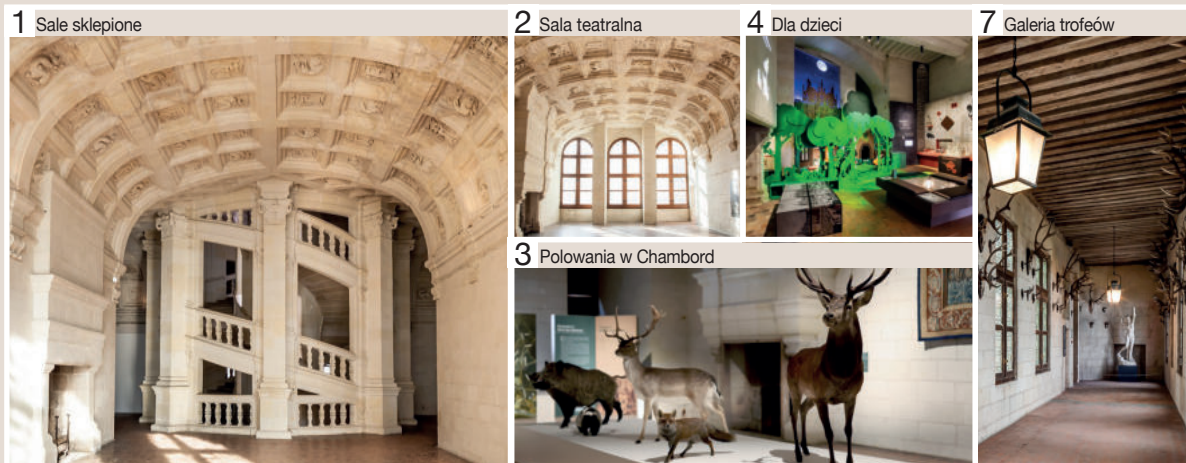
W części północnej i zachodniej (5) organizowane są wystawy zbiorów współczesnych lub historycznych, zależnie od bieżącego programu kulturalnego. W nieumeblowanej części wschodniej (6) można obejrzeć wszystkie pomieszczenia składające się na apartament renesansowego dworzanina.

Nie przecocz również usytuowanej w skrzydle kaplicznym galerii zwanej galerią trofeów (7), w której prezentowane są poroża jeleni pochodzące z kolekcji Marion Schuster (XX wiek).

Jeżeli masz tylko godzinę, idź trasą wskazaną przez gwiazdki!

Przjrzyj się przepięknym sklepieniem ozdobionym rzeźbionymi emblematami Franciszka I. W otaczających komnatach pomieszczeniach organizowane są czasowe wystawy zbiorów współczesnych i historycznych.

CO WARTO ZOBACZYĆ NA TARASACH

1 2 Tarasy zamkowe

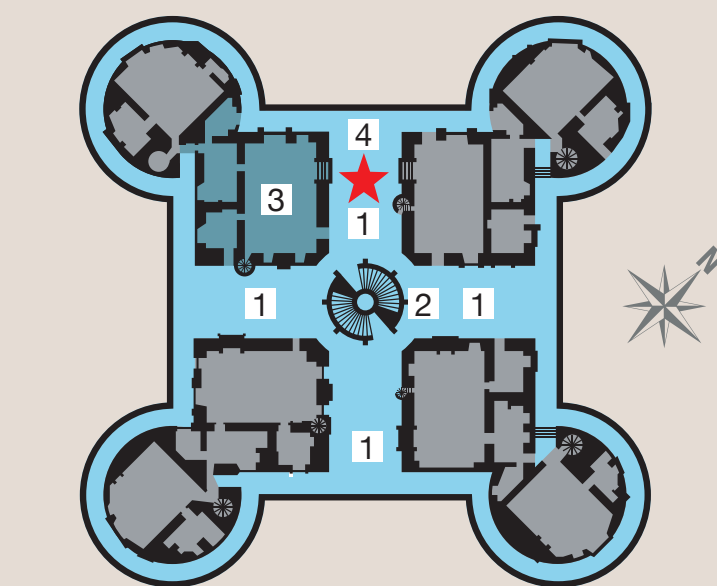
Do znajdujących się na szczycie donżonu tarasów (1) prowadzą główne schody. Rozciąga się z nich rozległy widok na posiadłość, wioskę i otaczające zamek ogrody. Nie można się oprzeć wrażeniu, że jest się w rajskim miasteczku pełnym małych domków i wąskich uliczek. Widok jest oszalamiający. Dachy wież i budynków są najeżone kominami, lukarnami, wykuszami mieszczącymi schody i latarniami. Te bogato rzeźbione i ozdobione łupkowymi dekoracjami o geometrycznych kształtach konstrukcje nadają zamkowi w Chambord jedyną w swoim rodzaju sylwetkę inspirowaną architekturą gotycką. W środku wznosi się wieża-latarnia (2) zwieńczona skierowaną ku niebu koroną królewską z kwiatem lilii. Może ona symbolizować króla stojącego w centrum swojego królestwa.

3 Chambord w latach 1939-1945: uratować odrobinę piękna tego świata

W roku 1939 tysiące dzieł sztuki zostały wysłane konwojami z muzeów państwowych do jedenastu zamków i klasztorów w centralnej i zachodniej Francji, aby uchronić je przed zniszczeniem, które niósł ze sobą wojna. W zamkniętym podczas drugiej wojny światowej dla zwiedzających zamku w Chambord znalazła się ogromna liczba arcydzieł z kolekcji państwowych i prywatnych, głównie z Luwru i Wersalu. W ten sposób zamek stał się największym magazynem we Francji. Dzięki nowoczesnym instalacjom i środkom przekazu (projekcjom, filmom i tym podobnym) ta stała ekspozycja jeszcze wyraźniej podkreśla rolę Chambord w ratowaniu skarbów ludzkości i oddaje hołd tym, którzy się do tego przyczynili.

4 Widok na ogrody w stylu francuskim

Z tarasów rozciąga się wspaniały widok na ogrody w stylu francuskim odtworzone w latach 2016–2017 dzięki szesnastoletnim badaniom naukowym i niezwykle szeroko zakrojonym pracom. Są to dokładne kopie zlikwidowanych w XVIII wieku ogrodów, których resztki przetrwały do roku 1970. Trawniki, grządki obsadzone ozdobnie strzyżonymi cisami i kwiatami, alejki, szpalery drzew – wszystko ma regularne, symetryczne, geometryczne kształty, tak jak sam zamek. Poświęć chwilę na ich podziwianie z tarasów, zanim zejdziesz na parter. Stąd można wyjść do ogrodów i do woli przechadzać się alejkami.

3 TARASY

Z zamkowych tarasów można również podziwiać imponujące dachy stanowiące niezwykle połączenie gotyku płomienistego i włoskiego renesansu, a także wspaniałą panoramę Chambord.

Jeżeli masz tylko godzinę, idź trasą wskazaną przez gwiazdki!

WAŻNE DATY Z HISTORII CHAMBORD

1515 Franciszek I zostaje królem Francji.

1519 Śmierć Leonarda da Vinci. Początek budowy Chambord.

1539 Koniec budowy donżonu. Franciszek I przyjmuje w zamku cesarza Karola V.

1545 Ostatnia wizyta Franciszka I w Chambord. Koniec prac budowlanych w skrzydle królewskim.

1547 Śmierć Franciszka I. Jego syn, Henryk II, zostaje królem i kontynuuje prace budowlane w skrzydle kaplicznym.

1556 Wstrzymanie budowy. Skrzydło kapliczne i dolne mury nie zostają ukończone.

1625 Gaston Orleański, brat Ludwika XIII, otrzymuje Chambord jako część swoich apanaży.

1641-1642 Początek restauracji zamku.

1660 Śmierć Gastona Orleańskiego. Chambord wraca do korony. Ludwik XIV kończy tworzenie parku w Chambord.

1684-1686 Prace wykończeniowe w zamku i zagospodarowanie jego otoczenia. Ostatnia wizyta Ludwika XIV w Chambord.

1725-1733 Do Chambord wprowadza się Stanisław Leszczyński, teść Ludwika XV. Powstają ogrody w stylu francuskim.

1745 Ludwik XV pozwala marszałkowi Maurycemu Saskiemu zamieszkać w Chambord.

1748-1750 Marszałek przebywa w zamku razem z dowodzonymi przez siebie pułkami kawalerii. Tam też umiera.

1782-1789 Park i zamek zostają powierzone królewskim stadninom kierowanym przez markiza de Polignac.

1792 Po wybuchu rewolucji zamkowe meble zostają sprzedane na aukcji.

1809 Napoleon Bonaparte ofiaruje Chambord marszałkowi Louisowi-Alexandre'owi Berthierowi, księciu Wagram.

1821 Wystawiona na sprzedaż posiadłość zostaje ofiarowana Henrykowi księciu Bordeaux, ostatniemu potomkowi starszej linii Burbonów.

Zamek zostaje otwarty dla zwiedzających.

1840 Zamek zostaje wpisany na pierwszą listę zabytków Francji.

1871 Jedyna wizyta Henryka Burbona, który zostaje hrabią Chambord.

1883 Śmierć księcia. Posiadłość dziedziczą jego siostrzeńcy, książęta Burbon-Parmeńscy.

1930 Posiadłość Chambord zostaje odkupiona przez państwo.

1939-1945 W zamku zostają ukryte tysiące dzieł sztuki pochodzących z francuskich kolekcji.

1981 Zamek zostaje wpisany na listę światowego dziedzictwa UNESCO.

1997 Park zostaje uznany za zabytek.

2019 Obchody 500. rocznicy rozpoczęcia budowy Chambord.

PLAN ZWIEDZANIA ZAMEK W CHAMBORD

